

ไอซ์แลนด์สมัครเป็นสมาชิก EU : ผลกระทบต่อการจัดทำ FTA ไทย-EFTA

ความเป็นมา :

เมื่อวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๕๒^๑ ไอซ์แลนด์^๒ ยื่นใบสมัครเป็นสมาชิกสหภาพยุโรป (European Union : EU) อย่างเป็นทางการต่อรัฐบาลสวีเดน^๓ โดยรัฐบาลไอซ์แลนด์กำหนดว่าจะให้มีผลบังคับใช้ในปี ๒๕๕๕^๔ เมื่อวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๕๓ ไอซ์แลนด์จึงมีสถานะเป็น official candidate status^๕ และได้เริ่มการเจรจาตามขบวนการเข้าเป็นสมาชิก เมื่อวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๕๓ ทั้งนี้ มี ๒ ประเด็นสำคัญที่พรรค The Progressive Party ยื่นเงื่อนไขได้แก่ demanding full authority for Iceland over its fishing grounds และ other national resources^๖ ซึ่งประการแรกอาจมีผลต่อการปฏิรูปนโยบายประมงร่วมของสหภาพฯ (EU Common Fisheries Policy)^๗ เหตุผลสำคัญประการหนึ่งของการสมัครเข้าเป็นสมาชิกสหภาพฯ เนื่องจากการที่มี limited currency และหลักเกณฑ์ convergence criteria ที่ประเทศสมาชิกฯ ต้องปฏิบัติด้านการเงินการคลัง ก่อนการใช้เงินยูโร ต้องเข้าเป็นสมาชิก Economic and Monetary Union (EMU) ซึ่งรัฐบาลไอซ์แลนด์เล็งเห็นว่า การใช้เงินยูโรจะมีข้อได้เปรียบกว่าเงิน krona จึงพยายามหาช่องทางความเป็นไปได้ในการใช้เงินยูโร โดยไม่เข้าเป็นสมาชิกสหภาพฯ แต่ไม่สามารถดำเนินการได้ ล่าสุดผลการสำรวจความเห็นประชาชนไอซ์แลนด์เมื่อวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๕๓ ให้เจรจาเข้าเป็นสมาชิกฯ และใช้เงินยูโร เห็นด้วยร้อยละ ๖๔.๒ ไม่เห็นด้วยร้อยละ ๓๒.๘ และไม่แน่ใจร้อยละ ๓

ในการเข้าเป็นสมาชิกฯ อันดับแรกประเทศผู้สมัครจะต้องมีคุณสมบัติสอดคล้องกับ The Copenhagen Criteria เช่น เป็นประเทศประชาธิปไตยที่มีเสถียรภาพ เศรษฐกิจมีเสถียรภาพ เมื่อเริ่มการเจรจาก็จะพิจารณาหลักเกณฑ์ด้านเศรษฐกิจที่ดำเนินการอย่างครบถ้วน (country's fulfillment of economic criteria) ประสิทธิภาพในการปรับใช้กฎระเบียบของสหภาพฯ ว่าจะมีข้อยกเว้นหรือไม่ (the country's degree of adoption of EU legislation, and whether there shall be any exceptions)

อย่างไรก็ตาม การที่ไอซ์แลนด์เป็นส่วนหนึ่งของ EEA (European Economic Area)^๘ ถือว่าได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกในตลาดเดียว (EU's single market) แล้ว รวมทั้งการเป็นสมาชิก Schengen Area ซึ่งเป็นการยกเลิกพรมแดนระหว่างกัน การเข้าร่วมในหลายโครงการของสหภาพฯ (เช่น Erasmus Programme) และบ่อยครั้งที่มีนโยบายการต่างประเทศในแนวทางเดียวกันกับ (aligns) นโยบายการต่างประเทศของสหภาพฯ

^๑ ที่มา : Wikipedia, Accession of Iceland to the European Union

^๒ ปี ๒๕๑๓ ไอซ์แลนด์เข้าเป็นสมาชิก EFTA (European Free Trade Association) Norway, Switzerland, Liechtenstein และปี ๒๕๑๕ ได้เข้าร่วม EEA กับ EU (ซึ่งในช่วงนั้นเรียกว่า European Communities)

^๓ ในช่วงที่สวีเดนดำรงตำแหน่งประธานสหภาพยุโรป

^๔ EU Enlargement Commissioner (นาย Olli Rehn) คาดว่าไอซ์แลนด์จะเข้าเป็นสมาชิกฯ ได้ในปี ๒๕๕๔ พร้อมกับโครเอเชีย^๕ โดยมีสถานะฯ เช่นเดียวกับ Croatia, Macedonia และ Turkey (ที่มา : www.eubusiness.com)

^๖ National resources/Natural resource : Fish, hydropower, geothermal power, diatomite (source : www.cia.gov)

^๗ ที่มา : European Free Trade Association, Consultative Committee 23 December 2009 "Framework Programme 2010"

^๘ EEA was designed to allow the EFTA countries to participate in the European single market without having to join the EU

ปัจจุบันประเทศสมาชิกฯ ที่เห็นชอบและสนับสนุนให้ไอซ์แลนด์เข้าเป็นสมาชิกฯ ได้แก่ ลิทัวเนีย มอลตา และ สเปน ตั้งแต่ปี ๒๕๕๑ ไอซ์แลนด์ประสบปัญหาเศรษฐกิจถดถอย จากวิกฤตเศรษฐกิจโลก ทำให้สถาบันการเงินล้มละลาย ในต้นปี ๒๕๕๓ รัฐบาลอังกฤษและดัชต์แจ้งว่า จะไม่ขัดขวางการเข้าเป็นสมาชิกฯ แต่ขอให้ไอซ์แลนด์แก้ปัญหาที่ก่อนเข้าเป็นสมาชิกฯ^๙ แต่หัวหน้าคณะเจรจาฝ่ายไอซ์แลนด์ (นาย Stefan Hauker Johannesson) กล่าวว่า ประเด็นดังกล่าวเป็นประเด็นโต้แย้ง (contentious) ระหว่างสามประเทศ ไม่มีความเชื่อมโยงต่อขบวนการสมัครเป็นสมาชิกฯ ของไอซ์แลนด์

ดังนั้น EU Enlargement Commissioner (นาย Olli Rehn) จึงกล่าวว่า การที่ไอซ์แลนด์สมัครเข้าเป็นสมาชิกฯ คงจะใช้เวลาไม่เกิน ๑ ปี เนื่องจากไอซ์แลนด์ได้ใช้กฎระเบียบฯ แล้วคิดเป็นอัตราส่วนประมาณ ๒ ใน ๓ ทั้งเป็นประเทศประชาธิปไตยเก่าแก่ และเพิ่มเติมว่าโควตาประมงและการล่าปลาวาฬของไอซ์แลนด์จะเป็นประเด็นที่ทำให้การเจรจามีความยากลำบาก นอกเหนือจากประเด็นดังกล่าว รายงานของคณะกรรมการการยุโรปยังได้ระบุประเด็นอื่นๆ ด้วย เช่น เกษตร การพัฒนาชนบท สิ่งแวดล้อม และการเคลื่อนย้ายโดยเสรีในบริการด้านเงินทุนและการเงิน (free movement of capital and financial services)^{๑๐}

หากไอซ์แลนด์ได้เข้าเป็นสมาชิกฯ จะเป็นประเทศสมาชิกฯ ที่มีประชากรน้อยที่สุด^{๑๑} (๒๑๙,๗๕๖ คน) ในขณะที่ GDP per capita (๓๖,๖๘๑ เหรียญสหรัฐฯ)^{๑๒} อยู่ในอันดับที่ ๑๖ ของโลก และอันดับที่ ๖ ของประเทศสมาชิกฯ รองจากลักเซมเบิร์ก เนเธอร์แลนด์ ออสเตรีย ไอร์แลนด์ สวีเดน (โดยเป็นอันดับ ๓ ใน EFTA รองจากนอร์เวย์ และสวิตเซอร์แลนด์) ด้านเกณฑ์เศรษฐกิจของไอซ์แลนด์ (Economic Criteria) นั้นมีขนาดเล็ก และเป็นเศรษฐกิจเปิด ในปี ๒๕๕๑ nominal GDP ๑๐.๒ พันล้านยูโร คิดเป็นร้อยละ ๐.๐๘ ของ GDP ประเทศสมาชิกฯ ๒๗ ประเทศ^{๑๓} ในช่วงทศวรรษ ๑๙๙๐ ได้ปรับโครงสร้างเศรษฐกิจโดยใช้นโยบายผ่อนคลายนโยบาย และเปิดเสรียิ่งขึ้น (deregulation and liberalization policies) เป็นเศรษฐกิจที่เปิดในภาคการคลัง การธนาคาร การบริการและการผลิตสินค้า (more diversified one with a comparatively large and open financial sector) เช่น การผลิต software เทคโนโลยีชีวภาพ การท่องเที่ยว จากเดิมอาศัยอุตสาหกรรมการประมงเป็นหลัก ที่สำคัญคือจะเป็นประเทศสมาชิกฯ ที่มีความสามารถในการประกอบการประมงและมีขนาดใหญ่ที่สุด เหนือกว่าสเปน อาจกลายเป็น“มหาอำนาจในการประมง”ของสหภาพฯ ทั้งนี้ เป็นผลสำเร็จในการนำนโยบายประมงมาปฏิบัติ ในขณะที่ภาพรวมนโยบายดังกล่าวของ EU ไม่ได้ได้รับความเชื่อถือเท่าที่ควร

^๙ การล้มละลายของสถาบันการเงิน เช่น ธนาคาร Icesave ทำให้ผู้ฝากเงินในอังกฤษและเนเธอร์แลนด์(ประมาณ ๔ แสนราย) เกรงว่าจะสูญเสียเงิน โดยรัฐบาลของทั้งสองประเทศ ต้องการความชัดเจนและให้ไอซ์แลนด์ปฏิบัติตามข้อผูกพันทางการเงินและกฎหมาย (ที่มา : www.guardian.co.uk/business/2010/jun17/)

^{๑๐} ที่มา : Commission delivered opinion on Iceland's accession bid, 26 February 2010 (www.avrupa.info.tr/News_Archive/)

^{๑๑} ประชากรรวม ๓๑๙,๗๕๖ เมื่อเทียบกับมอลตา ประชากรรวม ๔๑๖,๓๓๓ คน

^{๑๒} ที่มา : www.imf.org หัวข้อ IMF 2010

^{๑๓} ที่มา : www.eubusiness.com

ความขัดแย้งประเด็นโควตาจับปลาแมคเคอเรล :

ปัจจุบัน ประเด็นขัดแย้งโควตาการจับปลาแมคเคอเรล (mackerel พิกัด ๐๓๐๒ ๖๔ ๐๐) ระหว่างฝ่ายไอซ์แลนด์กับหมู่เกาะฟาโร กับฝ่ายประเทศสมาชิกฯ (ได้แก่ อังกฤษ และไอร์แลนด์) และนอร์เวย์ บริเวณ North Atlantic (ในช่วงทศวรรษที่ ๑๙๗๐ มีความขัดแย้งการจับปลา cod (พิกัด ๐๓๐๒ ๕๐ ๐๐) เกินโควตาระหว่าง ๒ ฝ่าย) โดยไอซ์แลนด์กำหนดโควตาการจับปลาแมคเคอเรลของตนเองปริมาณ ๑.๓ แสนตัน^{๑๔} (ก่อนปี ๒๕๔๙ ไม่มีการจับปลารายการนี้)^{๑๕} ในเดือนสิงหาคม ๒๕๕๓ เกิดความตึงเครียดขึ้นเมื่อชาวประมงสกอตขัดขวางไม่ให้ชาวประมงหมู่เกาะฟาโรชนปลาแมคเคอเรล(มูลค่าประมาณ ๔ แสนปอนด์) ขึ้นฝั่งที่ท่าเรือ Peterhead และในปี ๒๕๕๔ สหภาพฯ และนอร์เวย์จะร่วมกันกำหนดโควตาประมง ๕๘๔,๐๐๐ ตัน ซึ่งผู้แทนไอซ์แลนด์กล่าวว่าเป็นปริมาณการจับสัตว์น้ำเกินร้อยละ ๙๐ ที่นักวิทยาศาสตร์กำหนด และเป็นการประมงในน่านน้ำสากลที่ไม่มีข้อตกลงใดใด อย่างไรก็ตาม Maritime Affairs Commissioner ของสหภาพฯ (นาง Maria Damanaki) แกล้งต่อรัฐมนตรีประมงของประเทศสมาชิกฯ ว่า ได้มอบหมายให้มีการศึกษา การออกระเบียบพิเศษที่ห้ามการขนถ่ายสินค้าประมงดิบและแปรรูปที่จับในน่านน้ำสากลที่ยังไม่มีข้อตกลง

The International Council for the Exploration of the Sea (Ices) ซึ่งให้คำแนะนำด้านโควตาของยุโรป ระบุว่า การจับปลาอยู่ในภาวะ “full reproductive capacity” มาตั้งแต่ปี ๒๕๕๐ และตราบไคที่ยังไม่มีความตกลงระหว่างประเทศที่มีประสิทธิภาพมาป้องกัน “control of the exploitation rate” ก็จะต้องยังคงมีการจับปลาเกินปริมาณ (significantly overfished) ในช่วง ๒ ปีที่ผ่านมาเรือประมงไอซ์แลนด์จับปลาในบริเวณ North-East Atlantic เพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๘ ซึ่งมีได้รวมในการกำหนดโควตายุโรป โดยนาย James Simpson ผู้แทน The Marine Stewardship Council กล่าวว่า เท่ากับเป็นการเพิ่มปริมาณ ๒ แสนตันโดยไม่มีการแยกสาขา(ramifications) และหากยังคงจับปลาเกินปริมาณต่อไป ปริมาณสต็อกจะเริ่มต่ำกว่าระดับที่ยั่งยืนในปี ๒๕๕๕ อังกฤษจะได้รับผลกระทบมากที่สุด เนื่องจากการจับปลาบริเวณน่านน้ำสกอตแลนด์ในปี ๒๕๕๒ มีมูลค่า ๑๓๕ ล้านปอนด์ ฝ่ายไอซ์แลนด์และหมู่เกาะฟาโรมีความเห็นว่า เป็นการประมงในเขตน่านน้ำของตน และการปกป้องโควตาของยุโรปโดยไม่ยอมเจรจานั้น ถือเป็น การปฏิเสศ หน่วยงาน Seafish (ด้านส่งเสริมความยั่งยืนในการผลิตอาหารทะเลของอังกฤษ ที่สนับสนุนโดยเงินทุนจากภาครัฐและอุตสาหกรรม) กล่าวว่า ต้องมีการเปลี่ยนแปลง และกังวลต่อการจับปลาผิดกฎหมาย และการตายของปลาที่ไม่ได้ขนาด (illegal fishing and discarding of dead undersized fish)

ประเด็นหารือในการสมัครเข้าเป็นสมาชิก :

เมื่อวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ กระทรวงการต่างประเทศไอซ์แลนด์แจ้งว่า คณะกรรมาธิการยุโรปได้เผยแพร่เอกสารรายงาน Progress Report on Iceland ซึ่งประเมินสถานะการพัฒนาเศรษฐกิจและการเมืองของไอซ์แลนด์ ช่วงหลังวิกฤตเศรษฐกิจ(กุมภาพันธ์-ตุลาคม ๒๕๕๓) โดยสรุปประเด็นสำคัญได้ดังตารางที่ ๑

^{๑๔} หมู่เกาะฟาโร กำหนดโควตาฯ ๘๔,๐๐๐ ตัน

^{๑๕} เนื่องจากมีความเชื่อว่า ปลาแมคเคอเรลกินซากศพและไม่สะอาด (unclean) แม้ว่า ชาวประมงอังกฤษจะจับปลาแมคเคอเรล แต่ก็ส่งไปแปรรูปในยุโรปตะวันออกและส่งออกไปยังต่างประเทศ ปัจจุบันชาวยุโรปบริโภคปลาแมคเคอเรลในลักษณะรมควันและ Vacuum packed fillet, fish pie, sushi, sashimi เนื่องจากเป็นปลาที่มีน้ำมันและอุดมไปด้วยสาร omega 3

ตารางที่ ๑ : สรุปสถานะการพัฒนาเศรษฐกิจและการเมืองของไอซ์แลนด์ ช่วงหลังวิกฤตเศรษฐกิจ
(กุมภาพันธ์-ตุลาคม ๒๕๕๓)

ประเด็น	สถานะ
เศรษฐกิจและการเมือง	ไอซ์แลนด์มีคุณสมบัติพร้อม มีการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่มีเสถียรภาพ สถาบันมีความมั่นคง
ด้าน Judiciary Act	การแต่งตั้งตุลาการมีความเป็นอิสระ
แนวโน้มการเข้าเป็นสมาชิกฯ	ประชาชนสนับสนุนมากขึ้น
การพัฒนาเศรษฐกิจและแนวโน้ม	มีความคืบหน้าอย่างมากเช่น ลดอัตราเงินเฟ้อและดอกเบี้ย ระบบการเงินมีเสถียรภาพ ได้ดูแลการค้า และสามารถลดหนี้สาธารณะได้
การบริหารสาธารณะ	มีประสิทธิภาพและเป็นอิสระจากการแทรกแซงของการเมือง
ภาคการคลังและอัตราการว่างงาน	ยังคงมีความอ่อนไหว

การดำเนินการต่อไป เมื่อเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๓ ได้เริ่มต้นขบวนการ screening process ที่กรุง Brussels ซึ่งผู้เชี่ยวชาญทั้งสองฝ่ายจะหารือด้านกฎระเบียบเป็นรายบท (รวม ๓๓ บท)^{๑๖} เช่น free movement of goods, public procurement, intellectual property law, fisheries, competition policy, agriculture, environment และ consumer and health protection โดยนาย Stefan Haukur Johannesson หัวหน้าคณะเจรจาของไอซ์แลนด์^{๑๗} มีความหวังว่าสหภาพฯ จะพิจารณาความกังวลของไอซ์แลนด์ในประเด็นประมงและเกษตรกร ซึ่งไอซ์แลนด์ให้ความสำคัญมาก เนื่องจากเหตุผลต่อไปนี้

๑. การประมงคิดเป็นอัตราส่วนร้อยละ ๑๐ ของ GDP และร้อยละ ๔๐ ของรายได้ประเทศ (โดยมีการผลิตเฉลี่ย ๑.๗ ล้านตัน/ปี คิดเป็นร้อยละ ๓๖ ของการผลิตของสหภาพฯ เฉลี่ย ๔.๖ ล้านตัน) ทั้งนี้ สหภาพฯ ยังไม่เคยเจรจากับประเทศ candidate ที่เน้นประเด็นนี้ ไอซ์แลนด์มีความเป็นเอกภาพ (unique) หลายด้านเช่น ไม่มีพรมแดนติดต่อกับประเทศสมาชิกฯ มี EEZ (Exclusive Economic Zone) ๘ แสนตารางกิโลเมตรและไม่ติดต่อหรือแบ่งปัน (share) เขตแดนกับประเทศสมาชิกฯ ใดใด ไม่มีการอุดหนุนการประมง และประสงค์จะบริหารจัดการภาคการประมงเอง

๒. การเกษตร เนื่องจากมีประชากรอาศัยกระจุกกระจาย และสภาพภูมิอากาศหนาวเย็นเกือบตลอดปี ทำให้มีภาคการเกษตรที่มีความจำกัด โดยมีการเลี้ยงแกะ และการผลิตผลิตภัณฑ์นมเป็นหลัก ดังนั้น จึงจำเป็นต้องหาวิธีที่จะให้ภาคเกษตรมีความมั่นคงและเติบโตอย่างยั่งยืน

ส่วนการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจของไอซ์แลนด์นั้น นาย Paul Krugman^{๑๘} นักเศรษฐศาสตร์รางวัลโนเบล กล่าวว่า ทางการแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพเมื่อเทียบกับไอร์แลนด์ โดยการยอมล้มละลายเองถือว่า นอกเหนือจากทฤษฎี (heterodox) ด้วยการควบคุมเงินทุน ลดค่าเงิน krona และปรับโครงสร้างหนี้ เป็นผลให้อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในไตรมาส ๓ ปี ๒๕๕๓ ขยายตัวประมาณร้อยละ ๑.๒ และทั้งปี ๒๕๕๓

^{๑๖} ที่มา : Iceland's application for membership of the EU (<http://europe.mfa.is/phase1/>)

^{๑๗} ที่มา : Interview with Stefan Haukur Johannesson, Iceland's Chief Negotiator to the EU : Reykjavik wants special arrangements for fisherman and farmers, EUROPOLITICS, No. 4059, Friday 8 October 2010

^{๑๘} ที่มา : www.eubusiness.com/

public deficit จะมีอัตราประมาณร้อยละ ๖.๓ ของ GDP คาดว่าในปีนี้ GDP จะหดตัวลงประมาณร้อยละ ๓ เป็นประมาณร้อยละ -๘.๐ และปรับเพิ่มเป็นประมาณร้อยละ ๐.๖๕ ในปี ๒๕๕๕^{๑๙}

การค้าระหว่างไทยกับไอซ์แลนด์ :

ในปี ๒๕๕๒ กลุ่ม EFTA มีการค้ารวมกับไทยมูลค่าการค้ารวม ๖,๐๖๐.๖ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และไอซ์แลนด์มีปริมาณการค้ารวมกับไทยมูลค่า ๘.๓ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ คิดเป็นอัตราส่วนแบ่งร้อยละ ๐.๑๓ ของมูลค่าการค้ารวม โดยสวีเดนและไอซ์แลนด์มีอัตราส่วนแบ่งสูงสุดได้แก่ร้อยละ ๙๓.๐๓ ของมูลค่าการค้ารวม โดยในช่วง ๑๑ เดือน (มกราคม-พฤศจิกายน) ปี ๒๕๕๓ มีอัตราส่วนแบ่งร้อยละ ๐.๑๑ และ ๙๑.๙๘ ตามลำดับ

ตารางที่ ๒ : สรุปการค้าไทย-ไอซ์แลนด์^{๒๐}

(หน่วย : ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ)

ม.ค.-ธ.ค. ๒๕๕๒			ม.ค.-พ.ย. ๒๕๕๓				
ไทยส่งออก	ไทยนำเข้า	การค้ารวม (ส่วนแบ่ง %)	ไทยส่งออก	ไทยนำเข้า	การค้ารวม (ส่วนแบ่ง %)	โครงสร้างสินค้า ส่งออก ส่วนแบ่ง (%)	โครงสร้างสินค้า นำเข้า ส่วนแบ่ง (%)
๔.๖	๓.๗	๘.๓ (๐.๑๓)	๔.๖	๕.๒	๙.๘ (๐.๑๑)	อุตสาหกรรม การเกษตร ๔๙.๒๔	วัตถุดิบกึ่งสำเร็จรูป ๖๔.๙๓

ตารางที่ ๓ : สินค้าส่งออก และนำเข้า ๕ รายการแรกระหว่างไทย-ไอซ์แลนด์ ช่วง ๑๑ เดือน (ม.ค.-พ.ย.) ปี ๒๕๕๓

(หน่วย : ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ)

สินค้าส่งออก (มูลค่า)		สินค้านำเข้า (มูลค่า)	
1. ไขมันและน้ำมันจากพืชและสัตว์	(๐.๗)	1. สัตว์น้ำสดแช่เย็น แช่แข็ง แปรรูปและกึ่งแปรรูป	(๒.๔)
2. อาหารทะเลกระป๋องและแปรรูป	(๐.๖)	2. เครื่องจักรกลและส่วนประกอบ	(๑.๕)
3. อัญมณีและเครื่องประดับ	(๐.๕)	3. สัตว์และผลิตภัณฑ์จากสัตว์	(๐.๓)
4. ข้าว	(๐.๕)	4. กระดาษและผลิตภัณฑ์กระดาษ	(๐.๓)
5. ผลิตภัณฑ์ข้าวสาลีและอาหารสำเร็จรูปอื่นๆ	(๐.๓)	5. เครื่องจักรไฟฟ้าและส่วนประกอบ	(๐.๒)

การประเมินผลกระทบเบื้องต้น และข้อคิดเห็น/เสนอแนะ :

๑. การสมัครเข้าเป็นสมาชิกสหภาพยุโรป

๑.๑ ในภาพรวมจะเป็นผลดีต่อไอซ์แลนด์ นอกจากนี้ ในด้านระยะเวลาการเจรจา โดยคาดว่าจะใช้เวลาไม่เกิน ๑-๒ ปี เนื่องจากไอซ์แลนด์เป็นสมาชิก EEA (European Economic Area) ซึ่งใช้กฎระเบียบสหภาพฯ อยู่แล้ว ประมาณ ๒ ใน ๓ จึงมีความพร้อมในด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม การศึกษา ทั้งมีการหารืออย่างใกล้ชิดกับคณะกรรมการยุโรปในเวทีระหว่างประเทศอื่นๆ อยู่เสมอ เช่น OECD และ NATO ซึ่งมีสถานะดีกว่าเมื่อเทียบกับโครเอเชีย มาซิโดเนีย ฯลฯ

^{๑๙} ที่มา : www.tradingeconomics.com/

^{๒๐} ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ โดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร

๑.๒ ประเด็นสำคัญที่คาดว่าจะจะเป็นปัญหาในการเจรจาเช่น

๑) การกำหนดโควตาประมง เช่น การกำหนดโควตาการจับปลาแมคเคอเรล โดยไอซ์แลนด์ อ้างเสมอว่า เป็นการประมงในน่านน้ำสากลที่ไม่มีข้อตกลง และในเขต EEZ ของตนดังกล่าว

๒) ความประสงค์ของไอซ์แลนด์ที่ต้องการสิทธิในการบริหารจัดการประมงและเกษตรเอง แต่ประเทศสมาชิกฯ ใช้นโยบายประมงและเกษตรร่วม (Common Fisheries Policy and Common Agriculture Policy) ซึ่งเป็นนโยบายสำคัญของสหภาพฯ

๒. ผลกระทบต่อการจัดทำ FTA ไทย-EFTA และการเตรียมความพร้อมของไทย :

๒.๑ ผลกระทบ

๑) คาดว่าด้านการค้าและผลประโยชน์ต่อไทยจะมีน้อยมาก เนื่องจากทั้งสองประเทศมีมูลค่าการค้ารวมระหว่างกันประมาณ 10 ล้านเหรียญสหรัฐฯ อย่างไรก็ตาม อาจมีผลกระทบต่อการนำเข้าวัตถุดิบและกึ่งสำเร็จรูปของไทยเช่น สัตว์น้ำสด แช่เย็น แช่แข็ง แปรรูปและกึ่งแปรรูป เยื่อกระดาษและเศษกระดาษ

๒) การวิจัยและพัฒนา ไอซ์แลนด์มีศักยภาพและความก้าวหน้าเช่น การผลิต software เทคโนโลยีชีวภาพ ทำให้ไทยขาดโอกาสรับการถ่ายทอดเทคโนโลยีดังกล่าว ในกรณีที่ไอซ์แลนด์ออกจากการเป็นสมาชิก EFTA และเข้าเป็นสมาชิกสหภาพฯ

๒.๒ การเตรียมความพร้อม

๑) การชดเชยภายใต้ WTO กรณีการขยายสมาชิกภาพของสหภาพฯ โดยอาจรวมโครเอเชียด้วย คาดว่าจะได้รับสมาชิกภาพในปี 2555

๒) ด้าน logistics เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงด้าน climate change คาดว่า เส้นทางเดินเรือในอนาคตจากมหาสมุทรแปซิฟิก และแอตแลนติก จะใช้เส้นทางผ่านมหาสมุทรอาร์คติก ซึ่งใกล้ไอซ์แลนด์ จะทำให้เมืองท่าต่างๆ ในเส้นทางเดินเรือได้รับการพัฒนายิ่งขึ้น โดยไทยอาจจะสามารถหาช่องทางขยายโอกาสทางการค้าได้

ส่วนยุโรป

สำนักอเมริกา ยุโรป และแอฟริกา

ธันวาคม ๒๕๕๓